

Dans Emeralda

Ila van der Pouw speelt
Klokkenluider van de Notre Dame

Oud verhaal met een moderne twist

Marla Kleine

Foto's Anne Alders

Met de voorstelling 'De GVR' (2016), gebaseerd op het bekende kinderboek van Roald Dahl, begon Ila van der Pouw aan een serie bewerkingen van bekende (jeugd)literatuur. De reus werd opgevolgd door 'Tarzan' (2018), geïnspireerd op het boek van Edgar Rice Burroughs. Ila van der Pouw en haar vaste schrijver Rob Bloemkolk hadden de smaak te pakken, met als resultaat 'Klokkenluider van de Notre Dame'.

Misschien ten overvloede, voor diegenen die Ila van der Pouw nog niet kennen: Theatermaakster met poppen die, levensgroot, haar volwaardige tegenspelers op het toneel zijn. Tot 2000 maakt ze drie voorstellingen op de manier van zoveel startende poppenspelers. Door alles zelf te doen, van het maken tot de verkoop, van het bedienen van de techniek tot uiteraard het spelen. Met *Leda de Zwaan* breekt ze in 2000 door. Ze gaat samenwerken met Neville Tranter, nog steeds haar vaste regisseur, met schrijver Rob Bloemkolk en Gerda Schimmel die haar poppen maakt. Iedere twee jaar brengt ze een nieuwe voorstelling uit en wint prijzen in binnen- en buitenland, ze speelt ook regelmatig in China.

De kracht van haar spel

Iedere voorstelling die zij maakt, valt steeds weer op door de zorgvuldigheid waarmee ieder detail is uitgewerkt. Daarbij komt de rust, die Ila uitstraalt tijdens haar spel. Een verademing in deze tijd van 'snel, sneller, snelst'. Het bijzondere is dat haar publiek, dat gewend is aan videospelletjes, activiteiten die een korte aandachtsspanne nodig hebben, probleemloos meegaat in haar tempo. En dat heeft weer te maken met haar spelbeheersing, haar stemgebruik en uiteraard de onderwerpen die zij ten tonele brengt. Want hoe serieus ook, er is altijd ruimte voor een personage, dat lucht en humor in het verhaal brengt. Zo ook in haar nieuwe voorstelling.

Van Hugo 1831 naar 2021

Schrijver Rob Bloemkolk heeft het oorspronkelijke verhaal van Victor Hugo uit 1831 tot op het bot gefileerd. Het aantal personages en plots is sterk teruggebracht, waardoor een helder, compact verhaal is overgebleven. Zo zijn er Quasimodo, Juliette zijn kat, Marie de schoonmaakster, de zusters in het kerkkoor, en uiteraard Esmeralda. Bijzonder in deze voorstelling is dat Esmeralda, een non-verbale rol, gespeeld wordt door een danseres. Dit is de eerste keer, dat Ila niet alleen op het toneel staat. Vrijwel altijd manipuleert zij in een rol haar poppen. Maar dat Quasimodo, de hoofdpersoon, gespeeld wordt door Ila zelf, en niet door een pop, is eveneens nieuw. Het decor, ontworpen door Kathelijne Monnens, bevat de juiste elementen om de suggestie van een kathedraal op te roepen, zeker met het slim uitgelichte roosvenster. Het achterdoek wordt gebruikt voor animaties, zoals de binnenkomst en het vertrek van de kermis.

Het verhaal

De voorstelling begint als de kathedraal klaarge maakt wordt voor een nieuwe dag. Quasimodo opent de poorten en luistert naar de nieuwtjes van Juliette, de kat. Zij houdt hem op de hoogte van alles wat er in de buurt gebeurt, want Quasimodo komt niet buiten, omdat hij uitgelachen wordt vanwege zijn uiterlijk. Zij vertelt hem dat de kermis naar het plein voor de kathedraal komt. Marie levert onmiddellijk fel commentaar. Zij ziet het kermisvolk absoluut niet zitten, rovers zijn het, zakkenrollers, moordenaars! Zij ziet ze liever gaan dan komen. Intussen gaat alles in de kerk zijn gangetje, schoonmaken, de

repetities van de zusters, en het luiden van de klokken. Op de achtergrond trekt de komst van de kermis voorbij. Clowns, acrobaten en een danseres. Stilletjes gaat Quasimodo naar buiten en ziet Esmeralda voor het eerst. Maar hij vlucht naar binnen als mensen op straat hem uitlachen, uitschelden.

Dan komt zij de kerk binnen, kijkt rond, en blijkt absoluut niet bang te zijn voor Quasimodo, integendeel, ze probeert met hem te dansen, maar dat is hem te veel. Intussen is daar zuster Egbertina, een geweldige pop, die stiekem toch naar de kermis is gegaan, en daar op geestige wijze verslag van doet. Gedurende de kermisperiode komt Esmeralda regelmatig in de kerk, en slaagt er uiteindelijk in om Quasimodo aan het dansen te krijgen. Een lieve, ontroerende scène. Als de kermis met Esmeralda weer vertrekt, blijft er een blij mens achter. En zelfs Marie moet toegeven dat niet al het kermisvolk zo gevaarlijk is, als zij dacht.

De omgang met anders zijn

Het verhaal is de wreedheid van het oorspronkelijke boek kwijt, zonder dat de essentie ervan verloren is gegaan. Het gaat nog steeds om 'anders zijn'. En het recht dat men zich meent te kunnen aanmeten om dat rücksichtslos te veroordelen. Marie met haar afkeer van het kermisvolk, Quasimodo gepest om zijn fysieke problemen. In die zin kwam de première op een wel heel bijzonder moment, namelijk het moment dat de eerste protesten tegen de opvang van Afghaanse vluchtelingen op gang kwam. Opvallend was, dat met name de volwassenen in het publiek deze link onmiddellijk legden.

Uitgestelde première

Opnieuw heeft Ila een fraaie voorstelling neergezet. Een helder verhaal, met prachtige poppen en een fantasie prikkelend decor. Dankzij corona, is de première drie keer uitgesteld. Iedere keer opnieuw moest weer toegewerkt worden naar het spannende moment van de eerste voorstelling. Het manipuleren van de poppen was strak gezet in de regie van Neville Tranter. De personages zijn mooi in balans, maar ik ga ervan uit, dat als de voorstelling is ingespeeld, en de spanning eraf is, de onderlinge relaties tussen de figuren, alleen maar meer gaan sprankelen.

www.ilavanderpouw.nl

